

Vrsni uzgajatelji HUSIM-a na edukaciji u Donjoj Austriji

Ozbiljnu suradnju sa Savezom uzgajatelja simentalskog goveda Donje Austrije – NoeGenetik - hrvatski uzgajatelji njeguju već desetak godina. Svrha trodnevne stručne posjete Donjoj Austriji bila je učvršćivanje i nadogradnja temelja suradnje, koje je izgradio CroSim u proteklom razdoblju, a danas nastavlja HUSIM. Pozitivne ocjene i pohvale sudionika na kraju edukacije potvrđuju da se veliki trud koji je do sada uložen isplatio i da trebamo graditi još čvršće veze s prijateljskom nam Austrijom.

Od 5. do 7. prosinca 2011. godine 25 vrsnih uzgajatelja simentalca, članova udruga u sastavu HUSIM-a, boravilo je u Donjoj Austriji. Uz pomoć kolega iz NoeGenetik-a, saveza uzgajatelja simentalca Donje Austrije, ekskurziju su organizirali djelatnici Hrvatske poljoprivredne agencije i Hrvatske poljoprivredne komore, a iz Zagrebačke županije na putovanju je sudjelovalo 12 vrsnih uzgajivača.

Glavne teme stručnog putovanja bile su naravno uzgojne, a top-tema bila je genomska selekcija kao „revolucionarna“ novina, koja i nama postavlja nove standarde u uzgoju, ali nam pruža i velike mogućnosti. Upravo je o tim novim prilikama koje nam nudi genomska selekcija bilo puno kvalitetne rasprave i tijekom putovanja u autobusu, a i do kasnih večernjih sati u hotelu, nakon prezentacija koje su nam pripremili izvrsni domaćini.

Program edukacije bio je vrlo bogat i raznovrstan. Izmjenjivala su se predavanja i praktične edukacije, a cilj je bio da naši vrsni uzgajatelji dobiju sveobuhvatne informacije o modernom uzgoju simentalca (Fleckvieh) u Austriji, a time i snažan motiv da kroz čvrstu suradnju s austrijskim kolegama na svim razinama uhvatimo priključak u uzgojnom smislu. Genomska selekcija tu je kao ključna poveznica, koju moramo vrlo ozbiljno shvatiti kao „zadnji vlak“ u priključenju u austrijsko-njemački sustav uzgoja. To su sudionici edukacije vrlo temeljito analizirali i u potpunosti shvatili.

Program edukacije započeli smo na gospodarstvu inž. Karla Laschtowiczke, mladog, agilnog člana NoeGenetika, koji se isključivo bavi uzgojem rasplodnih junica. Gospodarstvo je smješteno u brdovitom dijelu prijelaza Štajerske u Donju Austriju, nedaleko autoputa Graz-Beč. Nadmorska visina je oko 600 m, uvjeti za proizvodnju usmjerili su gospodarstvo u logičnom pravcu – travnjaci i uzgoj junica te 70 ha šume. Od puno korisnih informacija i praktičnih detalja koje smo mogli vidjeti izdvojiti ćemo neke:

- rasplodno žensko tele košta na aukcijama prosječno 500 €, visoko-bređa junica oko 1.600 €, godišnje gospodarstvo proda oko 100 junica
- aukcijske prodaje su stožer sustava koji se dosljedno poštuje, prodaja u stajama znači veću cijenu za kupca
- ovakva gospodarstva i sustav uzgoja kojemu pripadaju čine temelj života u ruralnim područjima Austrije – supruga je član općinskog vijeća (Krumbach)

Drugo gospodarstvo koje smo posjetili (Steiner) spada među najveće u Austriji. Imaju oko 130 vrhunskih simentalskih (Fleckvieh) krava s prosječnom proizvodnjom oko 10.000 kg/kravi/god. Trenutno imaju (samo) 3 bikovske majke. Mladi nam je uzgajatelj pokazao puno vrhunskih krava - kćeri poznatih austrijskih bikova: Dionis, Ress, Wal, Inder, Wichtl, Herich, Rau, ... Posebno valja naglasiti njihovo redovito sudjelovanje na aukcijama, gdje uglavnom prodaju mlade prvotelke, koje im iz nekog razloga nisu zanimljive za vlastiti remont stada. Imaju izvrsnu reprodukciju u staji (sami osjemenjuju krave) i to im omogućuje oštru selekciju i na ženskoj strani, po onoj staroj definiciji selekcije: ostavlja se samo od najboljega najbolje.

Prvoga dana edukacije u predavaonici stručnjak za hranidbu Austrijske poljoprivredne komore održao je prezentaciju o othrani teladi i uzgoju junica, na koju su naši uzgajatelji odlično reagirali. Mnogi važni praktični detalji pobudili su njihovo zanimanje i zasigurno će ubuduće tom segmentu managementa stada posvećivati još veću pažnju.

U večernjem terminu prezentaciju uzgojnog sustava NoeGenetika i uzgoj vrhunskih bikova prezentirao nam je direktor NoeGenetika i direktor Genostara dr. Friedrich Führer. Nedavno su dvije velike udruge uzgajatelja Donje Austrije i Štajerske (NoeGenetik i Rinderzucht Steiermark) udružile svoje centre za umjetno osjemenjivanje u jedan centar po imenu Genostar. Svi njihovi bikovi tako će ubuduće nositi predznak GS, kao znak za Genostar (npr. GS Rau). Njihov zajednički uzgojni program u Donjoj Austriji i Štajerskoj temelji se na 110.000 matičnih fleckviah krava, od kojih se bira oko 300 bikovskih majki. Kapacitet performance-test stanica im je 180 bikova, radić će oko 600 genomskih testova godišnje i progenu testirati u prosjeku 40 mladih bikova godišnje. Dr. Führer je na vrlo pristupačan način govorio o budućnosti uzgoja bikova s posebnim naglaskom na genomsku selekciju.

NoeGenetik i sada Genostar partner su našega CroSim-a i CRSH Križevci od 2005. godine. S ponosom možemo istaknuti da je svaka doza sjemena koja je kroz tu suradnju u posljednjih 6 godina ušla u Hrvatsku bila samo i isključivo od vrhunskih bikova koji su bili i najkorišteniji bikovi u Austriji. Nikad ništa nije uvezeno ispod te razine, a uz unaprjeđenje te suradnje putem HUSIM-a možemo zajedno garantirati da će tako biti i dalje.

No, puno važnije od toga, u zadnje vrijeme dr. Führer je i osobno, naravno, zajedno sa svojim kolegama, pomogao našim uzgajateljima da napravimo nekoliko genomskih testova naših bikova u Austriji. Uz puno sreće, od 4 uzorka dogodilo se to da je jedan mladi bik jako zanimljiv (gGZW 130). Inače prosjek uspješnosti NoeGenetika je 1 od 12. To nam pokazuje koliko oštra selekcija se mora raditi da bi mogli biti konkurentni, ali nam to daje i samopouzdanje „da i mi možemo uzgajati bikove ravnopravno“. Austrijski kolege su nam tu u pravom smislu riječi partneri i to moramo itekako cijeniti i organizirano dalje koristiti tu suradnju. Uzgoj bikova u Hrvatskoj, koji će biti konkurentni uvoznima, nema alternative, to pod svaku cijenu moramo sustavno, organizirano raditi, a austrijski partneri i kolege nam u tome već pomažu i pomagat će nam i ubuduće.

Drugi dan programa započeo je u edukacijskom centru srednje poljoprivredne škole Pyhra. Najprije nam je vrhunsku prezentaciju o genomskoj selekciji i monitoringu zdravlja održao dr. Hermann Schwarzenbacher iz austrijskog računalnog centra za uzgoj Zucht-Data. Ove izuzetno važne, ali i teške teme, na vrlo pristupačan način je objasnio uzgajateljima, za što je na kraju dobio gromoglasni pljesak kao znak razumijevanja, a nama je to jasna poruka da i naši uzgajatelji ubuduće zaslužuju puno ozbiljniju podršku u nastojanjima da u uzgoju budu konkurentni.

Usljedi je izvrsna prezentacija sustava procjene vanjštine fleckviah krava, najprije u predavaonici, a zatim i praktični prikaz u staji.

Tu nas je pozdravio i predsjednik NoeGenetika, uzgajatelj Karl Grundböck.

Obišli smo i veliku staju sa 220 vrhunskih fleckviah krava (>10.000 kg/kravi/god.), koja se uslužno koristi i u edukativne svrhe za školu.

Istoga popodneva posjetili smo zaista uzornu obiteljsku farmu sa oko 50 fleckviah krava obitelji Eduarda Stockingera. Predivna obitelj u kojoj roditelji imaju dva sina: jedan vodi gospodarstvo sa suprugom i imaju troje male djece, a drugi živi malo dalje u selu i zaposlen je u njihovoj udruzi (NoeGenetik). Na tom gospodarstvu i najboljim našim uzgajateljima zastaje

dah od divljenja: spoj vrhunske obitelji i maksimalne potpore organiziranog sustava daje fantastične rezultate u svakom pogledu. To se mora vidjeti, teško je opisati. Godine 1989., kad su započeli s kontrolom mliječnosti, imali su u prosjeku 15,5 krava i 5.563 kg mlijeka/kravi/god. Danas imaju prosjek 53,4 krave i 10.513 kg mlijeka/kravi/god. Zanimljivo je da nemaju bikovskih majki u stadu, a objašnjenje je da im krave nemaju dovoljno visoke indekse jer je stado vrlo ujednačeno i krave su dugovječne pa u pedigreima nose „staru genetiku“ s nižim indeksima. U to smo se mogli uvjeriti iz kataloga koji su nam pripremili, u kojemu su detaljni pedigrei svih grla u stadu (50 krava i 60 grla ženskog podmlatka). I u ovoj staji se radi oštra selekcija prvotelki pa nas nije začudila informacija da će obitelj prisustvovati aukcijskoj prodaji sutradan, na kojoj smo ih i sreli.

U večernjem terminu toga dana prezentaciju nam je održao g. Peter Kreuzhuber, direktor tvrtke GeneticAustria, zajedničke organizacije centara za UO Austrije. Govorio je o modernim trendovima u uzgoju, kao i o rastućoj popularnosti fleckvieh – simentalske pasmine u Europi i svijetu. Austrija danas izvozi genetiku u više od 50 zemalja svijeta, a posebno zanimljiva su istraživanja u Nizozemskoj o rezultatima križanja holsteinskih stada s fleckvieh bikovima. Govorio je pohvalno o dosadašnjoj suradnji s CroSim-om i perspektivama za budućnost. Nakon toga, razvila se velika konstruktivna rasprava koja je potrajala do kasnih večernjih sati.

Zadnjega dana edukacije posjetili smo centar za UO Kagelsberg, u kojemu nas je dočekala voditeljica veterinarskog aspekta centra dr. Gabriele Wetchy i u prijateljskom druženju provela kroz postupke dobivanja, obrade i pohranjivanja sjemena bikova. U centru u proizvodnji imaju oko 100 bikova i još na drugoj lokaciji oko 100 na čekanju testova. Slična situacija je i u drugoj jedinici Genostara u Gleisdorfu u Štajerskoj. Draga nam Gabi upriličila je za nas i malu paradu bikova – vidjeli smo vrhunske stare bikove Wal i Rumgo, ali i mlade s visokim genomskim indeksima: Vulvus, Rufuss, Rave i Vogt.

Završni dio programa upriličen je na redovitoj mjesečnoj aukcijskoj prodaji rasplodnih goveda u potpuno novom aukcijsko-uzgojnom centru u Berglandu (kraj Wieselburga). Centar je svečano otvoren prije desetak dana, a zamijenio je nekima dobro poznatu aukcijsku dvoranu u Amstettenu. Najveća je to koncentracija ponude vrhunske rasplodne stoke fleckvieh pasmine u svijetu. Veliki je broj junica s ovakvih prodaja završio zadnjih godina i u našim stajama. Na aukciji kojoj smo prisustvovali prodano je (fleckvieh pasmina):

- 282 junice – prosječna cijena 1.566 €,
- 104 prvotelke - prosječna cijena 1.659 €,
- 129 ženske teladi - prosječna cijena 476 €,
- 3 rasplodna bika - prosječna cijena 1.817 €.

Za austrijske su uzgajatelje ovaj i slični centri diljem zemlje strateški objekti koji čine temelj uzgoja i stožerna su mjesta koja pokazuju najvišu razinu organiziranosti sustava uzgoja, koji nedvojbena daje izvrsne rezultate.

I naši uzgajatelji imaju veliku volju i želju UZGAJATI. Tijekom tri dana stručnog posjeta Donjoj Austriji dobili su pregršt konkretnih i korisnih informacija kako se to radi na organiziran način. Još važnije, ukazalo se svjetlo u daljini – nudi nam se priključak u uzgojnom smislu. Iskoristimo tu priliku !

Na kraju se i ovom prigodom zahvaljujemo domaćinima na izvrsnoj organizaciji cjelokupnog programa i gostoljubivosti – djelatnicima, profesionalcima NoeGenetika pod vodstvom direktora dr. Friedricha Führera, njegovoj suradnici dr. Gabriele Wetchy te posebno mladoj kolegici Martini Wassertheurer, koja je besprijekorno obavila sve poslove organizacije i koordinirala ovaj projekt od početka do kraja.